Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
2595 BD DEN HAAG

Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ezk

Ons kenmerk
DGBI / 38873289

Datum 15 november 2023
Betreft Kamerbrief over de uitvoering van de motie-Brainport van de leden Amhaouch C.S.

Geachte Voorzitter,

Tijdens het tweeminutendebat innovatie op 7 juli 2023 heeft uw kamer de motie[1] van de leden Amhaouch C.S. aangenomen. De motie verzoekt de regering acties te ondernemen voor de doorontwikkeling van de mainportstatus van de Brainportregio en in het eerstvolgende bestuurlijk overleg (BO-Brainport) af te stemmen hoe de knelpunten op het gebied van onderwijsinfrastructuur, de arbeidsmarkt en de netcongestie kunnen worden opgepakt. In deze brief informeer ik u over de aanpak die in het BO-Brainport van 4 oktober jl. met de Brainportregio is afgesproken. Dat doe ik mede namens de minister van Onderwijs Cultuur en Wetenschap en de minister voor Klimaat en Energie.

Doorontwikkeling mainportstatus
In mijn brief[2] van 7 juni 2023 heb ik u geïnformeerd over mijn visie dat Nederland en Europa gebaat zijn bij een sterk technologisch leiderschap dat bijdraagt aan de nationale veiligheid en de strategische autonomie van Europa. De Brainportregio is hierin het innovatief brandpunt voor de hightech maakindustrie. Bedrijven, kennisinstellingen en overheden investeren in deze regio de komende jaren volop extra in de groeimogelijkheden en het verbeteren van de wereldwijde concurrentiepositie van Nederland en de Europese Unie. Ook vermindert zo de afhankelijkheid van technologieën uit derde landen.

Voor de doorontwikkeling van de mainportstatus werk ik vanuit het BO-Brainport aan een gebiedsgerichte aanpak. Hierdoor wordt de groei van de hightech maakindustrie tot en met 2030 geaccommodeerd met functies voor wonen en bereikbaarheid. Er is echter meer nodig om het hightech ecosysteem van de Brainportregio een internationale voorsprong te kunnen laten houden. De gebiedsgerichte aanpak vraagt ook om de beschikbaarheid van voldoende talent en zekerheden voor bedrijven dat ze over voldoende stroom kunnen beschikken.

[1] Kamerstuk 33009, nummer: 127
[2] Kamerstuk 33009, nummer: 12. Samenwerken aan een hightech maakindustrie van wereldniveau

Hieraan werk ik in het BO-Brainport samen met de minister van Onderwijs Cultuur en Wetenschap en de minister voor Klimaat en Energie.

Aanpak talentopgave
De talentopgave voor de Brainportregio is fors. In de periode tot 2030 zijn er 72.000 nieuwe banen nodig. Belangrijk is dat de hele waaier van onderwijssectoren hierop aansluit: po, vo, mbo, hbo en wo. Het zwaartepunt voor de talentopgave ligt echter bij het mbo-onderwijs, 60% van de nieuwe banen in de hightech maakindustrie gaat om mbo-niveau. Daarom heb ik in het BO-Brainport met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en de regio afgesproken, dat alle mbo-instellingen gebruik kunnen maken van de bestaande wettelijke mogelijkheden die de opleidingsdomeininschrijving biedt voor een breed oriëntatieprogramma voorafgaand aan de definitieve studiekeuze door studenten. De minister van OCW zal deze aanpak in een wet-interpreterende beleidsregel toelichten. De reden dat ik hiernaar verwijs is dat we studenten de mogelijkheid willen bieden om via een oriëntatieperiode te kiezen voor een kansrijke opleiding, zoals in de hightech maakindustrie. Daar zijn dan de wettelijke mogelijkheden voor via de opleidingsdomeininschrijving en wet-interpreterende beleidsregels. Ook heb ik in het BO-Brainport afgesproken dat door de minister van OCW wordt onderzocht hoe de initiatieven in het kader van een Leven Lang Ontwikkelen ingezet kunnen worden om competenties te certificeren die duidelijk maken wat studenten en professionals weten en kunnen.

Voor de komende maanden vraagt de talentopgave om verder te worden uitgewerkt. Brainport-development heeft recent de Regionale Agenda Schaalsprong Talent opgesteld. Daarin wordt -in aansluiting op voornoemde afspraken- duidelijk in welke richting de regio de verdere dialoog wil voeren:
- Het goed aansluiten van het po, vo, mbo, ho en wo op de ruimtelijke schaalsprong van de regio.
- hbo-techniek voor een bredere doelgroep aantrekkelijker maken.

Het ministerie van OCW en de regio hebben samen afgesproken de Regionale Agenda Schaalsprong Talent verder te helpen en samen te bezien welke beleidskaders ontwikkeld moeten worden om tot gedragen oplossingen te komen. In het volgende BO-Brainport wordt dit geagendeerd.

Aanpak netcongestie
De Brainportregio vormt één van de meest veelbelovende wereldwijde hightech ecosystemen. Hier wordt samengewerkt aan een toekomstbestendige economische groei voor Nederland. We moeten voorkomen dat deze economische groei onnodig wordt belemmerd of dat bedrijven vertrekken naar het buitenland omdat ze geen aansluiting kunnen krijgen op het elektriciteitsnet. Nederland kan zo waardevolle technologie verliezen. En we verliezen hiermee toekomstig verdienvermogen. Daarom heb ik in het BO-Brainport afgesproken dat de regio een prioritair gebied gaat worden voor de aanpak van netcongestie. Hierdoor kan vanuit nationaal belang gewerkt worden aan voldoende zekerheid voor bedrijven voor de verzwaring van het elektriciteitsnet en voor innovatieve oplossingen in de vorm van energiehubs, batterijopslag en congestiemanagement. Verkend wordt op welke wijze dit het beste vorm en inhoud gegeven kan worden ook in relatie tot het Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (MIEK). En

hierover vinden intesieve sessies met de regio plaats. De minister voor Klimaat en Energie neemt hierin het voortouw en zal uw kamer separaat informeren.

In de tussentijd spreken we met de netbeheerders Enexis en TenneT over het beschikbaar stellen van menskracht voor zowel de verzwaring van het elektriciteitsnet en waar dat niet meteen kan samen te werken aan de innovatieve oplossingen. Om hier vaart te kunnen maken treedt Brainport-development op als gebiedsregisseur, om vanuit een multistakeholderaanpak te kunnen samenwerken aan concrete casussen van bedrijven. Hierin worden netbeheerders, gemeenten en provincie maximaal gevraagd mee te denken in mogelijkheden, op het gebied van bijvoorbeeld contracten en vergunningen. Onderdeel van de aanpak voor de Brainportregio is ook de verbinding met het Nationaal Stimuleringsprogramma Energiehubs. Ik zie energiehubs als een schakel in een sterker energiesysteem. Hierdoor kunnen bedrijven lokaal samenwerken aan de gezamenlijke energiebehoefte, het verbruik onderling verdelen, opslaan of convergeren. Dit vraagt wel om een juridische entiteit die namens de bedrijven de energiebehoefte kan verdelen. Voor de aansluiting van de Brainportregio op het Nationale Stimuleringsprogramma Energiehubs neemt de minister voor Klimaat en Energie het initiatief. Ook heeft de minister voor Klimaat en Energie landelijk nieuwe maatregelen aangekondigd voor de aanpak van netcongestie[3]. Het gaat hier onder meer om sneller bouwen aan de benodigde infrastructuur, een betere benutting van het elektriciteitsnet, flexibel gebruik van het net en oplossingen zoals slim laden van elektrische voertuigen.

M.A.M. Adriaansens
Minister van Economische Zaken en Klimaat

[3] Kamerstuk 29023, nr. 51. Nieuwe maatregelen netcongestie